

Íslands- og Norðurlandasaga IV

Að stunda samtímasögu:
afmörkun, sjónarhorn,
heimildir

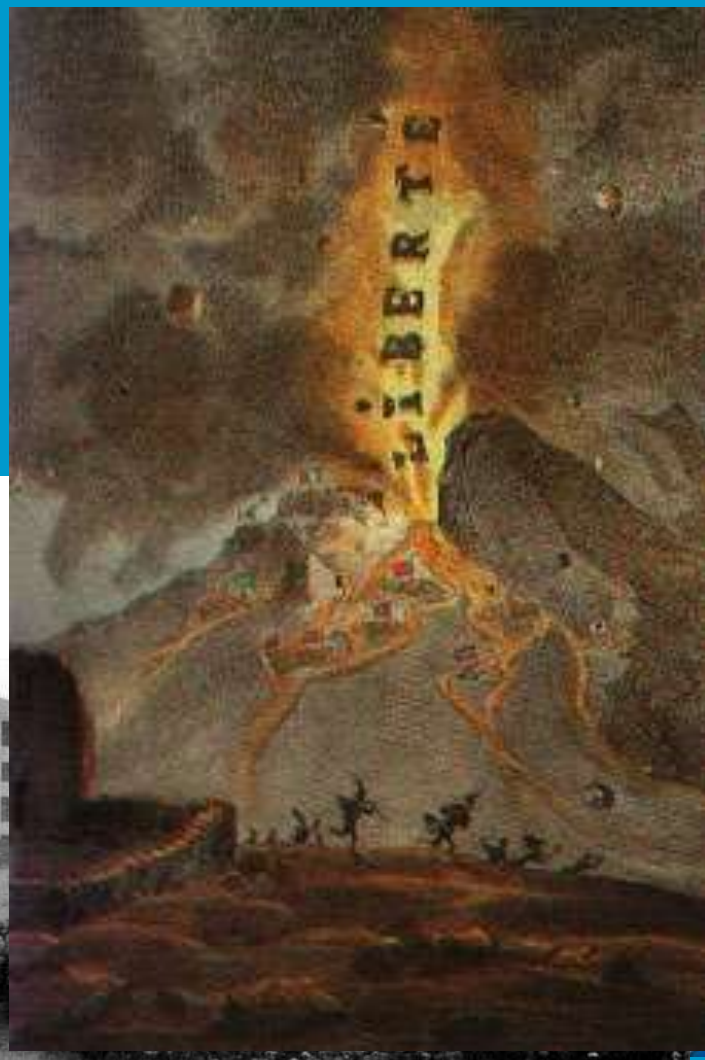

Hvað er samtímasaga?

- Skipting í tímabil æskileg til að öðlast yfirsýn
- Samt hætta á að skipting í tímabil skekki sýn, eða ráði túlkun um of!
- Samtímasaga það sem stendur okkur næst í tíma
- "...eins og það hafi gerst í gær..."
- En hversu langt aftur nær samtímasaga?

Hversu langt aftur?

- Seinni heimsstyrjöldin?
- Fyrri heimsstyrjöldin og fullveldi?
- Heimastjórn og vélvæðing í sjávarútvegi í upphafi 20. aldar
- 1789?

Nálægð í tíma: kostir og gallar

- kostir: ennþá í minningu fólks; gnótt heimilda
- vandamál: ekki öll kurl komin til grafar; erfiðara að uppfylla kröfuna um hlutlægni; ofgnótt heimilda; takmarkaður aðgangur að heimildum

Segir hver! Hvaða heimildir?

- Viðtöl
- Skjalasöfn
- Fjölmiðlar
- Netíð
- Endurminningar
- Rannsóknir

Hvað þykist þú vita!

- „Efniviðurinn er ekki árennilegur fyrir þá sem koma að honum með litla reynslu aðra en felst í fræðilegri þjálfun.“

Björn Bjarnason, „Forsendur sigra í landhelgismálinu,“ *Morgunblaðið*, 3. des. 1999

- „Sagan er mikilvæg, svo mikilvæg að sagnfræðingarnir, þótt góðir séu, mega ekki vera einir um hituna.“

Davíð Oddsson, „Hvað er stjórnmálasaga?“
<http://www.hi.is/~mattsam/Kistan/k00/davidodds.htm>,
skoðað 8. nóvember 2000

Íslensk samtímasaga

- Lítið vægi í íslenskri sagnaritun til skamms tíma. Áhersla á sögu miðalda og eldri tíðar.
- Ör vöxtur á síðustu 10-15 árum. Ástæður?
 - fjarlægð frá atburðum
 - endalok kalda stríðsins; ný heimsmynd
 - endurskoðun þjóðvitundar, ný félagsleg samsömun
 - samtímasaga sem hluti af samtíðarumræðu

Mikilvægi samtímasögu

- „Þá felst lykillinn að skilningi á þeirri heimsmynd, sem við blasir á þröskuldi tuttugustu og fyrstu aldar, í þekkingu á þeirri þróun sem leitt hefur mannkynið á þennan áfangastað.“
(um sögu í námskrá framhaldsskólanna rétt fyrir síðustu aldamót)

Meira að heyra?

- Jón Þ. Þór, „Hvað er samtímasaga?“ *Söguslóðir. Afmælisrit helgað Ólafi Hanssyni sjötugum* (Reykjavík: Sögufélag, 1979), bls. 269-279.
- Guðni Th. Jóhannesson, „Geta sagnfræðingar fjallað um fortíðina?“ *Ritið*, nr. 1, 2004, bls. 181-188.